

Súd: Najvyšší súd SR
Spisová značka: 8Cdo/58/2025
Identifikačné číslo spisu: 6123327334
Dátum vydania rozhodnutia: 29.04.2026
Meno a priezvisko: JUDr. Ivan Rumana
Funkcia: sudca
ECLI: ECLI:SK:NSSR:2026:6123327334.1

UZNESENIE

Najvyšší súd Slovenskej republiky v spore žalobcu Pokoj v duši n. o., Považská Bystrica, Kuzmányho 903/3, IČO: 45 732 264, zastúpeného advokátskou kanceláriou ARIES LEGAL s. r. o., Bratislava, Skalná 7622/9, IČO: 54 726 417, proti žalovanej Obci Prečín, Prečín 304, IČO: 00 317 691, zastúpenej advokátskou kanceláriou LEGAL POINT s. r. o., Považská Bystrica, Nemocničná 979, o zaplatenie 6.858,94 eur s príslušenstvom, vedenom na Okresnom súde Trenčín pod sp. zn. 81C/34/2023, o dovolaní žalobcu proti rozsudku Krajského súdu v Trenčíne z 21. novembra 2024 sp. zn. 17Co/20/2024-171, takto

rozhodol:

Rozsudok Krajského súdu v Trenčíne z 21. novembra 2024 sp. zn. 17Co/20/2024 z r u š u j e a vec mu vracia na ďalšie konanie.

Uznesenie Okresného súdu Trenčín z 29. januára 2025 č. k. 81C/34/2023 - 181 z r u š u j e.

Odôvodnenie

1. Okresný súd Trenčín (ďalej „súd prvej inštancie“) rozsudkom sp. zn. 81C/34/2023 - 117 z 19. októbra 2023 žalobu zamietol a žalovanej priznal proti žalobcovi nárok na náhradu trov konania v rozsahu 100 %, ktorú náhradu trov konania je žalobca povinný zaplatiť žalovanej do troch dní od právoplatnosti uznesenia o výške náhrady trov konania, ktoré po právoplatnosti tohto rozhodnutia vydá súdny úradník.

1.1 Po právnej stránke poukázal na § 6 ods. 1, § 8 ods. 1, 2, 4, 6 a 10, § 72 ods. 1, § 74, § 75 ods. 1 písm. a) bod 2, § 75 ods. 5, § 75 ods. 8, 9, 11,12,14,16,17; § 77 ods. 1 a 2, § 78 ods. 1, 2, 3; § 80 písm. a), b, c); §110a q ods. 13 č. 448/2008 Z. z. o sociálnych službách a o zmene a doplnení zákona č. 455/1991 Zb. o živnostenskom podnikaní (živnostenský zákon) v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon o sociálnych službách“) a po vykonanom dokazovaní dospel k záveru, že žalobu je potrebné v celom rozsahu zamietnuť. Uviedol, že predmetom konania bol nárok žalobkyne voči žalovanej na dofinancovanie sociálnej služby, ktorú poskytla žalobkyňa pani P. F. a pani P. F. s trvalým pobytom v žalovanej obci v Zariadení pre seniorov KATKA, a to vyplatením príspevku na prevádzku poskytovanej sociálnej služby za rok 2023. Bolo nesporné, že žalobkyňa je neverejným poskytovateľom sociálnej služby, ktorý poskytuje sociálnu službu bez cieľa dosiahnuť zisk v Zariadení pre seniorov

KATKA. Žalovaná je obec, ktorej obyvateľkám p. P. F. a p. P. F. sú zo strany žalobkyne poskytované sociálne služby v zariadení pre seniorov žalobkyne pobytovou formou. Tiež nebolo sporným, že dňa 20.07.2020 žalovaná obec vydala rozhodnutie o odkázanosti na sociálnu službu pani P. F. v zariadení pre seniorov a dňa 27.03.2015 žalovaná obec vydala rozhodnutie o odkázanosti na sociálnu službu pani P. F. v zariadení pre seniorov. Menované nevyužili svoje právo a nepožiadali žalovanú obec o zabezpečenie poskytovania sociálnej služby, ale p. P. F. dňa 28.03.2023 a p. P. F. dňa 10.08.2020 sami uzatvorili so žalobkyňou Zmluvy o poskytovaní sociálnych služieb pobytovou formou. Sporným nebolo ani to, že dňa p. P. F. dňa 23.1.2023 a p. P. F. dňa 28.03.2023 písomne požiadali žalovanú obec o zabezpečenie poskytovania sociálnej služby u neverejného poskytovateľa sociálnej služby. Rovnako tak nebolo sporným, že žalobkyňa žiadosťou neverejného poskytovateľa sociálnej služby (aj samotné klientky p. P. F. a p. P. F.) požiadali žalovanú o poskytnutie finančného príspevku na prevádzku na zabezpečenie poskytovania sociálnej služby pre klientov žalobcu v súlade s § 8 ods.1 zákona o sociálnych službách, pričom predložila žalovanej obci aj zmluvy o poskytnutí sociálnych služieb ako aj návrh zmluvy o poskytnutí finančného príspevku na prevádzku poskytovanej sociálnej služby. Nebolo tiež sporné, že medzi stranami sporu nebola uzatvorená písomná zmluva o poskytnutí finančného príspevku na prevádzku poskytovanej sociálnej služby. Následne v odôvodnení svojho rozhodnutia súd prvej inštancie uviedol, že základnými podmienkami, na ktoré sa viaže povinnosť obce poskytovať finančný príspevok na prevádzku poskytovanej sociálnej služby neverejnému poskytovateľovi sociálnej služby, sú: poskytovanie sociálnej služby neverejným poskytovateľom sociálnej služby vo verejnom záujme podľa § 75 ods. 9 a 10 zákona (poskytovanie sociálnej služby prijímateľovi na ňu odkázanému), ďalej neposkytovanie sociálnej služby za účelom dosiahnuť zisk (§ 75 ods. 1 s poukazom na § 64 ods. 12 zákona), písomná žiadosť neverejného poskytovateľa sociálnej služby o poskytnutie finančného príspevku na prevádzku poskytovanej sociálnej služby (§ 75 ods. 11 zákona o sociálnych službách), ktorej prílohou sú písomné zmluvy o poskytovaní sociálnej služby medzi poskytovateľom a prijímateľom (§ 74 ods. 2) alebo zoznam osôb, ktorým sa sociálna služba poskytuje, ak sa písomná zmluva neuzatvára (§ 75 ods. 5 zákona), uzatvorená písomná zmluva o poskytnutí finančného príspevku na prevádzku poskytovanej sociálnej služby medzi obcou a neverejným poskytovateľom sociálnej služby (§ 75 ods. 14 zákona o sociálnych službách). Pokiaľ niektorá z vyššie uvedených podmienok splnená nie je, povinnosť obce poskytnúť finančný príspevok na prevádzku poskytovanej sociálnej služby neverejnému poskytovateľovi sociálnej služby, ktorý neposkytuje sociálnu službu s cieľom dosiahnuť zisk, nevzniká.

1.1. Súdu prvej inštancie bolo zrejmé, že p. P.G. F. od 28.03.2023 a p.P. F. boli od 10.08.2020 poskytované sociálne služby v zariadení pre seniorov žalobcu, avšak bez finančného príspevku na prevádzku poskytovanej sociálnej služby zo strany žalovanej obce. Ďalej bolo konštatované, že p. P. F. a p. P. F. ako odkázané osoby, ktorým už v danom čase bola poskytovaná sociálna služba neverejným poskytovateľom, požiadali žalovanú obec o poskytovanie sociálnej služby alebo zabezpečenie sociálnej služby s finančnou podporou poskytovania tejto sociálnej služby z verejných prostriedkov (žiadosť podľa § 8 ods. 1 zákona č. 448/2008 Z. z.). Povinnosťou obce je (po zabezpečení práva odkázaných osôb na výber sociálnej služby a výber poskytovateľa sociálnej služby) poskytnúť sociálnu službu, ak je obec sama poskytovateľom tejto sociálnej služby, alebo zabezpečiť poskytovanie sociálnej služby u iného poskytovateľa sociálnej služby zapísanej do registra (§ 8 ods. 4 zákona č. 448/2008 Z. z.).

1.2. Súd prvej inštancie následne konštatoval, že je teda základnou podmienkou, na ktorú sa viaže povinnosť obce poskytovať finančný príspevok na prevádzku poskytovanej sociálnej služby neverejnému poskytovateľovi sociálnej služby, ktorý neposkytuje sociálnu službu s cieľom dosiahnuť zisk, písomná zmluva o poskytnutí finančného príspevku na prevádzku poskytovanej sociálnej služby uzatvorená medzi obcou a neverejným poskytovateľom sociálnej služby (§ 75 ods. 14 zákona o sociálnych službách). V konaní na súde prvej inštancie bolo nesporne preukázané, že medzi žalovanou obcou a žalobcom ako neverejným poskytovateľom sociálnej služby nebola uzatvorená písomná zmluva o poskytnutí finančného príspevku na prevádzku poskytovanej sociálnej služby, žalovanej obci doposiaľ nevznikla žalovaná povinnosť. Povinnosť obce poskytovať finančný príspevok na prevádzku poskytovanej sociálnej služby vzniká najskôr až uzatvorením zmluvy o poskytnutí finančného príspevku na prevádzku poskytovanej sociálnej služby, k uzatvoreniu ktorej dôjde po splnení zákonných

podmienok, a až v prípade, ak to dovoľujú rozpočtové a iné zákonom stanovené okolnosti. Ako správne uviedla žalovaná, bez zmluvy nevznikol záväzkový vzťah medzi žalovanou obcou a žalobcom ako poskytovateľom sociálnej služby, neexistuje teda povinnosť obce plniť. Vyššie uvedený právny záver súdu je napokon podporený aj novšími rozhodnutiami - napr. uznesením Najvyššieho súdu SR sp. zn. 1KO/8/2020 zo dňa 08.09.2020, ktorý v predmetnom rozhodnutí uviedol, že „finančný príspevok na prevádzku poskytovanej sociálnej služby sa poskytuje na základe písomnej zmluvy“ a rovnaký právny názor vyjadril i Krajský súd v Trnave v rozsudku zo dňa 29.11.2022 sp. zn. 32Cob/9/2022, keď uviedol, že „bez uzatvorenej zmluvy o poskytnutí finančného príspevku sa tento nevypláca“ a ďalej „názor žalobcu, že povinnosť, ktorej uloženia sa domáha v tomto konaní, žalovanému vyplýva priamo zo zákona, a to § 75 ods.5 ZoSS odvolací súd nepovažuje za správny.“

1.3. Súd prvej inštancie sa nestotožnil s názorom žalovanej, že žalobca si mal nárok na finančný príspevok uplatniť prednostne u VÚC. Takáto povinnosť žalobcovi nevyplýva zo žiadneho zákonného ustanovenia. Vychádzajúc z ustanovenia § 75 ods. 8 zákona o sociálnych službách, VÚC môže poskytovať tento finančný príspevok, ak tento finančný príspevok neposkytuje obec. Z uvedeného možno vyvodiť záver o prednostnom poskytovaní finančného príspevku na prevádzku poskytovanej sociálnej služby obcou a až následne, v prípade nemožnosti poskytovania tohto finančného príspevku zo strany obce, prichádza do úvahy jeho poskytovanie VÚC.

1.4. S ohľadom na neexistenciu písomnej zmluvy o poskytnutí finančného príspevku na prevádzku poskytovanej sociálnej služby medzi žalovanou obcou a žalobcom ako neverejným poskytovateľom sociálnej služby, súd prvej inštancie žalobu ako nedôvodnú zamietol.

2. Krajský súd v Trenčíne (ďalej „odvolací súd“) rozsudkom z 21. novembra 2024 sp. zn.

17Co/20/2024 rozsudok súdu prvej inštancie potvrdil a žalovanej priznal voči žalobcovi nárok na náhradu trov odvolacieho konania v rozsahu 100 %. V odôvodnení svojho rozhodnutia uviedol, že súd prvej inštancie vzal do úvahy všetky podstatné skutočnosti, ktoré vyplynuli ako z predložených dôkazov, tak i z prednesov právnych zástupcov na pojednávaní a vec posudzoval podľa správneho právneho predpisu, t. j. podľa zákona č. 448/2008 Z. z. o sociálnych službách, ktorého ustanovenia správne interpretoval. Predmetom konania bol nárok žalobcu voči žalovanej na dofinancovanie sociálnej služby, ktorú žalobca poskytoval p. P.H. F. a p. P. F., obyvateľkám žalovanej, v zariadení pre seniorov, a to vyplatením finančného príspevku na prevádzku poskytovanej sociálnej služby. Súd prvej inštancie žalobu zamietol z dôvodu, že doposiaľ medzi stranami sporu nedošlo k uzatvoreniu zmluvy o poskytovaní tohto finančného príspevku, a teda neexistuje medzi nimi záväzkový vzťah, na základe ktorého by žalovaná bola povinná žalovanú sumu žalobcovi zaplatiť. Odvolací súd sa plne stotožnil s názorom súdu prvej inštancie, že i keď zákon č. 448/2008 Z. z. v § 75 ukladá povinnosť obci poskytovať finančný príspevok na prevádzku poskytovanej sociálnej služby neverejnemu poskytovateľovi sociálnej služby, ktorý neposkytuje sociálnu službu s cieľom dosiahnuť zisk, tak táto povinnosť je viazaná na splnenie ďalších podmienok, uvedených v odseku 5 tohto zákonného ustanovenia, pričom v odseku 14 zákon výslovne stanovuje, že finančný príspevok sa poskytuje na základe písomnej zmluvy a najskôr odo dňa uzatvorenia zmluvy o poskytovaní tohto finančného príspevku. Z uvedeného znenia zákona, teda i podľa názoru odvolacieho súdu, žalovanej vznikne povinnosť platiť predmetný finančný príspevok až po uzatvorení zmluvy medzi sporovými stranami, k čomu doposiaľ nedošlo, a preto súd správne žalobu na zaplatenie žalovanej sumy zamietol.

2.1. Odvolací súd uviedol, že súd prvej inštancie svoje rozhodnutie náležite odôvodnil, jasne a zrozumiteľne uviedol svoje právne posúdenie veci, z akých ustanovení príslušného zákona vychádzal, a preto námietka arbitrárnosti a nepreskúmateľnosti jeho rozhodnutia nie je dôvodná. Podstatným v predmetnom konaní bolo právne posúdenie a vyloženie ustanovení zákona č. 448/2008 Z. z. vo vzťahu ku vzniku záväzkového vzťahu medzi stranami sporu. Žalovaná správne poukázala na obdobné rozhodnutie Krajského súdu v Trnave sp. zn. 32Cob/9/2022, v ktorom došlo tiež k výkladu vzniku povinnosti platiť finančný príspevok za poskytnuté sociálne služby tak, že najskôr musí dôjsť ku vzniku právneho vzťahu medzi stranami sporu. Pokiaľ žalobca v prvoinštančnom konaní a tiež v odvolaní poukazoval na rozsudok Krajského súdu v Prešove sp. zn. 5Cob/46/2017, odvolací súd sa

stotožňuje s názorom súdu prvej inštancie, že tento rozsudok nepredstavuje ustálenú rozhodovaciu prax. Záverom odvolací súd uviedol, že súd prvej inštancie v predmetnej veci z výsledkov dokazovania vyvodil správne skutkové závery, na ktoré aplikoval správnu právnu úpravu, preto odvolací súd žalobcom uplatnené odvolacie dôvody nepovažoval za opodstatnené a rozsudok súdu prvej inštancie potvrdil (podľa § 387 ods. 1, 2 CSP). O nároku na náhradu trov odvolacieho konania rozhodol podľa § 255 ods. 1 CSP v spojení s § 262 ods. 1 a § 396 ods. 1 CSP.

3. Proti rozsudku odvolacieho súdu podal dovolanie žalobca (ďalej „dovolateľ“), prípustnosť ktorého vyvodil z § 420 písm. f) CSP, keďže podľa jeho názoru v odvolaní žalobca uviedol niekoľko podstatných argumentov, ktorými odôvodňoval odmietnutie práva na spravodlivý súdny proces, zmätočnosť, arbitrárnosť a nepreskúmateľnosť konania súdu prvej inštancie, na základe ktorého dospel súd prvej inštancie vo svojom rozsudku k nesprávnym právnym záverom. Nasledovne s poukazom na bod 23. rozhodnutia odvolacieho súdu konštatoval, že uvedené konštatovanie odvolacieho súdu je však v priamom rozpore s obsahom odvolania, v ktorom žalobca vyslovene poprel skutkové zistenia súdu prvej inštancie týkajúce sa rozpočtových možností obce, ako aj upozornil na skutočnosť, že súd prvej inštancie v rámci posudzovania existencie nároku žalobcu (povinnosť obce poskytovať finančný príspevok na prevádzku), tento zamenil s úplne odlišným nárokom (povinnosť obce zabezpečiť poskytovanie sociálnej služby), ktoré skutočnosti (okrem ďalších viď nižšie) zásadným spôsobom ovplyvnili skutkový stav zistený a ďalej posudzovaný súdom prvej inštancie. Ďalej dovolateľ uviedol, že argumentácia súdu prvej inštancie o „vzniku nároku“ žalobcu až „v momente, ak to dovoľujú rozpočtové možnosti obce“ nemá oporu v zákone a ide o rovnako arbitrárne a nepreskúmateľné právne posúdenie vecí súdom prvej inštancie. Teda zistený skutkový stav súdom prvej inštancie, ktorý pri rozhodovaní vychádzal z neexistujúceho a nepreukázaného rozpočtu obce žalovaného bol v celom rozsahu sporný a namietaný v podanom odvolaní. Napriek uvedenému odvolací súd na tieto námietky a argumentáciu žalobcu v odvolaní neprihliadol, s touto sa nevysporiadal a rovnako ani len neuviedol, prečo na uvedenú argumentáciu neprihliadal, čo odôvodňuje arbitrárnosť a nepreskúmateľnosť napadnutého rozhodnutia odvolacieho súdu. Rozhodnutie odvolacieho súdu podľa názoru dovolateľa žiadnym spôsobom nereaguje ani na odborný výklad, na ktorý žalobca v podanom odvolaní poukazoval. V tejto súvislosti namietal, že odvolací súd zamieňal uplatňovaný nárok žalobcu s úplne odlišnou povinnosťou žalovaného, súdom prvej inštancie, ktorá skutočnosť odôvodňovala sporný skutkový stav zistený súdom prvej inštancie, a namietaný žalobcom v podanom odvolaní, na ktoré odvolacie námietky odvolací súd rovnako nereflektoval. Okrem uvedeného argumentoval, že v odvolaní poukazoval na skutočnosť, že iba pre povinnosť obce zabezpečiť poskytovanie sociálnej služby, a to pre odkázané osoby, ktorým ešte nie je poskytovaná sociálna starostlivosť, bola zavedená možnosť, aby si obce (žalovaný) vytvorili akési poradie na základe vopred určených a zverejnených podrobností vedenia tohto poradia, čím sa upravil a precizoval postup pri poskytovaní alebo zabezpečovaní poskytovania sociálnej služby zo strany obce (resp. VÚC). Taktiež podľa jeho názoru je právne posúdenie § 8 ods. 6 ZSS nesprávne. Uvedené zákonné ustanovenie pojednáva o žiadateľoch, ktorým ešte nie je poskytovaná sociálna služba, ale sú len žiadateľmi o poskytnutie sociálnej služby, ktorú im musí obec zabezpečiť na základe vopred stanovených kritérií vedenia poradia uspokojovania žiadostí. Predmetné kritéria určujú uspokojovanie žiadosti pri ešte neumiestnených žiadateľoch. Preto musí mať obec vopred stanovené kritéria na vyhovie tejto žiadosti, a tejto žiadosti musí vyhovieť. Nemôže sa teda zbaviť tejto povinnosti zabezpečiť poskytovanie sociálnej služby svojou nečinnosťou. V prejednávanej veci však odkázané osoby majú zabezpečené poskytovanie sociálnej služby žalobcom, a to na základe vlastného výberu žalobcu ako poskytovateľa sociálnych služieb. Akcentoval, že ak by aj pripustil, že § 75 ods. 14 ZSS a potreba uzavretia zmluvy je podmienkou vzniku nároku (čo naďalej namietal), to bez ďalšieho neznamena, že odvolací súd môže abstrahovať od iných porušení zákona a princípov sporového konania (kontradiktórnosť konania), na ktorých je toto postavené a právo na spravodlivý súdny proces žalobcu, ktorého súčasťou je aj právo na riadne a presvedčivé odôvodnenie rozhodnutia potlačiť do úzadia, len aby nemusel reagovať na argumentáciu žalobcu v odvolaní, ktorá spochybňuje správnosť skutkových zistení súdu prvej inštancie a jeho právneho posúdenia. Uviedol, že odvolací súd a ani súd prvej inštancie žiadnym spôsobom nevysvetlil, akými úvahami sa spravovali pri výklade predmetných ustanovení § 75 ods. 1 a ods. 5 ZSS, najmä ak ich nesprávny výklad dovolateľ namietal. Podľa názoru dovolateľa súd prvej inštancie a ani odvolací súd v napadnutom rozhodnutí však žiadnym spôsobom neriešili výklad

(gramatický, logický, súdny, odborný) predmetného ustanovenia § 75 ZSS, ale výlučne z dikcie znenia § 75 ods. 14 ZSS dospeli k záveru, že pre účely splnenia zákonom uloženou obligatornej povinnosti obce, je potrebné uzatvorenie písomnej zmluvy. Tak súd prvej inštancie ako ani odvolací súd žiadnym spôsobom nerozlišili medzi jednotlivými povinnosťami, ktoré sú predmetným § 75 ZSS uložené (obligatorne, fakultatívne) a komu sú tieto povinnosti uložené (obec, VÚC - štátne orgány) a kedy ide o povinnosť plniť FPP zo strany povinného subjektu a kedy len o možnosť poskytnúť FPP. Súd prvej inštancie a odvolací súd bez zohľadnenia akýchkoľvek relevantných skutočností a bez toho, aby aplikovali relevantné ustanovenia zákona č. 448/2008 Z. z. v znení novely zákona č. 484/2021 Z. z. a tieto ustanovenia vyložili v súlade s judikatúrou napr. rozsudkom Krajský súd Prešov sp. zn. 5Cob/46/2017 (o ktorom bez ďalšieho zdôvodnenia odvolací súd arbitrárne uviedol, že ho nie je možné aplikovať lebo nepredstavuje ustálenú rozhodovaciu prax (bod 24), ale iné rozhodnutie Krajský súd Trnava sp. zn. 32Cob/9/2022 je možné aplikovať), dospeli bez ďalšieho k zdôvodneniu, že nárok žalobcu vzniká až na základe zmluvy. Ďalej dovolateľ argumentoval, že cieľom zákonodarca bolo odstrániť akúkoľvek podmienenosť poskytnutia finančného príspevku na prevádzku (FPP) a zaviesť obligatornú (nepodmienenú) povinnosť jeho poskytnutia, t. j. bez predchádzajúcej žiadosti obce. Zákonodarca v čase novelou prijatej úpravy už v dôvodovej správe rozlišoval medzi jednotlivými príspevkami FPP, ktoré nároky vznikajú neverejným poskytovateľom podľa § 75 ods. 1 až ods. 4 ZSS alebo podľa § 75 ods. 5 ZSS. Na rozdiel od zákonodarca, odvolací súd z neznámych dôvodov v napadnutom rozhodnutí vnímal ustanovenie § 75 ods. 5 ZSS, bez toho aby aplikoval akúkoľvek metódu výkladu zákona, len ako osobitnú podmienku vo vzťahu k vzniku nároku žalobcu podľa § 75 ods. 1 ZSS. Takéto právne posúdenie odvolacím súdom nemôže obstáť a je právne neudržateľné (porov. bod 23 odôvodnenia napadnutého rozhodnutia Krajského súdu Trenčín). Prijatou novelou nie je uvedený spôsob vzniku nároku neverejného poskytovateľa na FPP, v prípade predchádzajúcej žiadosti obce vylúčený, ale prioritne sa rešpektuje právo odkázanej osoby zvoliť si svojho poskytovateľa sociálnej služby samostatne. Tu odkázal na § 6 ods. 2 písm. b) ZSS, ktoré podľa osobitnej časti dôvodovej správy vytvára základný predpoklad na to, aby tieto osoby mohli realizovať svoje právo výberu poskytovateľa sociálnej služby so znalosťou veci. Následne poukázal na fakultatívnu možnosť poskytnúť FPP podľa § 75 ods. 6, ods. 7, ods. 8 ZSS a sporný výklad § 75 ods. 14 ZSS. Z uvedeného je zrejmé, že zákonodarca už v pôvodnom znení prijatého zákona č. 448/2008 Z. z. v dôvodovej správe odôvodnil, kedy sa vyžaduje uzatvorenie zmluvy o poskytnutí FPP, a to v prípadoch, v ktorých zákon neukladá obci obligatorne poskytnutie FPP. Urobil tak z logického dôvodu uvádzaného aj v rozhodnutí KS Prešov sp. zn. 5Cob/46/2017, teda potreby deklarovania zmluvného vzťahu aj formálne (v písomnej forme), z dôvodu následného preukazovania vynaloženia finančných prostriedkov z verejných zdrojov, keďže zo zákona obec nemá vo fakultatívnych prípadoch povinnosť poskytnúť FPP, preto je potrebné zdôvodniť a preukázať, vynaloženie prostriedkov z verejných zdrojov, práve v takýchto prípadoch, kedy má obec iba možnosť FPP poskytnúť. Výklad odvolacieho súdu v napadnutom rozhodnutí KS Trenčín nemôže obstáť, keďže poskytnutie FPP nemôže závisieť od domnejšej podmienky uzavretia zmluvy ako právneho úkonu, v ktorom by obec žiadnym spôsobom nemohla prejaviť vôľu, smerujúcu k vzniku povinností (porov. § 34 OZ) uloženej zákonom v súlade s Ústavou SR, a ani k základným podstatným náležitostiam zmluvy (subjekt - s kým vstúpi do zmluvného vzťahu resp. komu sa plní, výška - koľko sa plní, čas - kedy sa plní), ktoré všetky podmienky v prípade obligatorného poskytnutia FPP sú určené zákonom. Uvedené iba preukazuje deklaratornú povahu zmluvy pre účely domnejšej potreby jej uzavretia podľa § 75 ods. 1 a ods. 5 ZSS (viď vyššie rozhodnutie KS Prešov). Samotný nárok vzniká však priamo ex lege. Dovolateľ konštatoval, že výklad § 75 ods. 14 ZSS súdom prvej inštancie a odvolacím súdom v napadnutom rozhodnutí, pre účely plnenia obligatornej povinnosti obce podľa § 75 ods. 1, ods. 2, ods. 5 ZSS v znení účinnom od 01.01.2022 nemôže obstáť a je právne neudržateľný. Ustanovenie § 75 ods. 14 ZSS sa má podľa žalobcu vykladať tak, že toto ustanovenie je potrebné aplikovať v prípade fakultatívnej možnosti obce a VÚC (§ 75 ods. 6, ods. 7, ods. 8 ZSS) poskytovať FPP alebo finančný príspevok pri odkázanosti fyzickej osoby na pomoc inej fyzickej osoby pri úkonoch sebaobsluhy, kedy je potrebné uzatvorenie zmluvy o poskytovaní tohto finančného príspevku, lebo inak nie je daný dôvod plnenia tohto príspevku a obec a prijímateľ príspevku sú povinní a oprávnení zároveň si dohodnúť vzájomné práva a povinnosti plnenia tohto príspevku. Zmluva zároveň slúži pre obec alebo VÚC v prípadoch kedy nemajú ex lege plniť FPP, pre účely preukázania vynaloženia peňažných prostriedkov z verejných zdrojov. Dovolateľ mal za to, že v konaní bolo bez ďalšieho preukázané, že žalovaný porušil svoju zákonnú

povinnosť poskytovať FPP, v konečnom dôsledku práve na základe jeho neposkytnutia a odmietnutia poskytnutia žalobca bol nútený iniciovať súdne konanie. Zároveň bolo preukázané a je medzi stranami nesporné, že žalovaný má povinnosť poskytovať FPP, teda bol povinný vynaložiť peňažné prostriedky na dofinancovanie sociálnej služby pre odkázanú osobu, pričom tak neurobil. Žalobca však napriek tomu poskytol plnenie v podobe sociálnej služby v rozsahu a kvalite, akú by odkázaná osoba inak dostala, ak by žalovaný dofinancoval sociálnu službu. Teda žalobca plnil namiesto žalovaného, to čo mal žalovaný plniť sám, čím vznikla ujma v majetkovej sfére žalobcu, ktoré predmetné peňažné prostriedky, ktorými nahrádzal plnenie za žalovaného mohol použiť na skvalitnenie či rozšírenie poskytovanej sociálnej služby. Peňažné prostriedky, ktoré mali byť vynaložené na plnenie FPP si žalovaný ponechal pre vlastnú spotrebu. Uzavrel, že povinnosťou všetkých štátnych orgánov je zabezpečiť reálnu možnosť ich uplatnenia tými subjektmi, ktorým boli priznané. Navrhol rozsudok odvolacieho súdu zrušiť a vec vrátiť odvolaciemu súdu na ďalšie konanie. Súčasne si uplatnil náhradu trov dovolacieho konania v rozsahu 100 %.

4. K dovolaniu sa vyjadril žalovaný, podľa ktorého dovolateľ v podstate nenamietal porušenie práva na spravodlivý proces, ale nesprávne právne posúdenie. Z uvedeného dôvodu navrhol dovolanie zamietnuť a žiadal priznať trovy dovolacieho konania.

5. Najvyšší súd Slovenskej republiky (ďalej aj „najvyšší súd“ alebo „dovolací súd“) ako súd dovolací (§ 35 CSP) po zistení, že dovolanie podala strana sporu v zákonnej lehote (§ 427 ods. 1 CSP) zastúpená advokátom (§ 429 ods. 1 CSP), v ktorej neprospech bolo napadnuté rozhodnutie vydané (§ 424 CSP), skúmal, či sú splnené aj ďalšie podmienky dovolacieho konania a predpoklady prípustnosti dovolania a bez nariadenia pojednávania (§ 443 CSP) dospel k záveru, že dovolanie je dôvodné, a to z nasledujúcich dôvodov:

6. Podľa § 419 CSP proti rozhodnutiu odvolacieho súdu je prípustné dovolanie, ak to zákon pripúšťa. Rozhodnutia odvolacieho súdu, proti ktorým je dovolanie prípustné sú vymenované v § 420 a § 421 CSP.

7. Dovolací súd je dovolacími dôvodmi viazaný (§ 440 CSP). Dovolacím dôvodom je nesprávnosť vytýkaná v dovolaní (porovnaj § 428 CSP). Pokiaľ nemá dovolanie vykazovať nedostatky, ktoré v konečnom dôsledku vedú k jeho odmietnutiu podľa § 447 písm. f) CSP, je (procesnou) povinnosťou dovolateľa vysvetliť, z čoho konkrétne vyvodzuje prípustnosť dovolania a v spojitosti s tým označiť v dovolaní náležitým spôsobom tiež dovolací dôvod. V dôsledku spomenutej viazanosti neskúma dovolací súd správnosť napadnutého rozhodnutia odvolacieho súdu nad rozsah, ktorý dovolateľ vymedzil v dovolaní uplatneným dovolacím dôvodom.

8. Dovolanie prípustné podľa § 420 CSP možno odôvodniť iba tým, že v konaní došlo k vade uvedenej v tomto ustanovení (§ 431 ods. 1 CSP). Dovolací dôvod sa vymedzí tak, že dovolateľ uvedie, v čom spočíva táto vada (§ 431 ods. 2 CSP). Hlavnými znakmi charakterizujúcimi procesnú vadu uvedenú v § 420 písm. f) CSP sú zásah súdu do práva na spravodlivý proces a nesprávny procesný postup súdu znemožňujúci procesnej strane, aby uskutočňovala jej patriace procesné oprávnenia v takej miere (intenzite), v dôsledku ktorej došlo k porušeniu práva na spravodlivý proces.

8.1. Podstatou práva na spravodlivý súdny proces je možnosť fyzických a právnických osôb domáhať sa svojich práv na nezávislom a nestrannom súde a v konaní pred ním využívať všetky právne inštitúty a záruky poskytované právnym poriadkom; jeho integrálnou súčasťou je právo na relevantné, zákonu zodpovedajúce súdne konanie. Ide napr. o právo na verejné prejednanie sporu za prítomnosti jeho strán, právo vyjadriť sa ku všetkým vykonaným dôkazom, právo na zastúpenie zvoleným zástupcom, právo na predvídateľnosť rozhodnutia a na jeho riadne odôvodnenie, zachovanie rovnosti strán v konaní, na relevantné konanie súdu spojené so zákazom svojvoľného postupu a so zákazom denegatio iustitiae (odmietnutie spravodlivosti).

8.2. Porušením práva na spravodlivý proces v zmysle uvedeného ustanovenia zákona treba rozumieť

nesprávny procesný postup súdu spočívajúci predovšetkým v zjavnom porušení kogentných procesných ustanovení, ktoré sa vymyká nielen zo zákonného, ale aj z ústavnoprávneho rámca, a ktoré zároveň znamená aj porušenie ústavou zaručených procesných práv spojených so súdnou ochranou práva.

9. Pretože dovolateľ namietal nedostatočné odôvodnenie rozsudku odvolacieho súdu, dovolací súd pristúpil k posúdeniu argumentačnej udržateľnosti rozhodnutia odvolacieho súdu z pohľadu, či napĺňa záruky garantujúce, že výkon spravodlivosti v danom prípade nie je arbitrárny (svojvoľný), a či je zachované právo dovolateľa na riadne odôvodnenie rozhodnutia. Z hľadiska prípustnosti dovolania podľa § 420 písm. f) CSP (a inak aj podľa ďalších písmen rovnakého paragrafu) nie je významný subjektívny názor dovolateľa tvrdiaceho, že sa súd dopustil vady zmätočnosti v zmysle tohto ustanovenia; rozhodujúce je výlučne zistenie (záver) odvolacieho súdu, že k takejto procesnej vade skutočne došlo (v tejto súvislosti porovnaj napríklad rozhodnutia najvyššieho súdu sp. zn. 1Cdo/42/2017, 2Cdo/20/2017, 3Cdo/41/2017, 4Cdo/131/2017, 7Cdo/113/2017 a 8Cdo/73/2017). Úlohou odvolacieho súdu aj v tomto prípade bolo preto preskúmať opodstatnenosť argumentácie dovolateľa, že v konaní (primárne pred odvolacím súdom, sekundárne potom pred súdom prvej inštancie) došlo k ním tvrdenej vade zmätočnosti.

10. Žalobca videl nesprávny procesný postup na ujmu svojich práv na spravodlivý proces v odôvodnení rozsudku odvolacieho súdu, v ktorom riadne nevysvetlil prečo zákonom uložená povinnosť podľa § 75 ods. 1 zákona o sociálnych službách je a musí byť podmienená existenciou zmluvného vzťahu, argumentujúc pritom rozhodnutím najvyššieho súdu sp. zn. 1KO/8/2022, ktoré nepredstavuje ustálenú rozhodovaciu prax..

11. Podľa § 387 CSP ak sa odvolací súd v celom rozsahu stotožňuje s odôvodnením napadnutého rozhodnutia, môže sa v odôvodnení obmedziť len na skonštatovanie správnosti dôvodov napadnutého rozhodnutia, prípadne doplniť na zdôraznenie správnosti napadnutého rozhodnutia ďalšie dôvody (odsek 2); odvolací súd sa však v odôvodnení musí zaoberať podstatnými vyjadreniami strán prednesenými v konaní na súde prvej inštancie, ak sa s nimi nevysporiadal v odôvodnení rozhodnutia súd prvej inštancie a rovnako sa odvolací súd musí vysporiadať s podstatnými tvrdeniami uvedenými v odvolaní (odsek 3).

12. Jedným zo záverov už dostatočne stabilizovanej judikatúry odvolacieho súdu je aj ten, že možnosť plného stotožnenia sa odvolacieho súdu s odôvodnením ním preskúmaného rozhodnutia súdu prvej inštancie a s obmedzením sa na konštatovanie správnosti dôvodov napadnutého rozhodnutia (ako pravidlo) a súvisiaca možnosť doplnenia (odvolacím súdom) na zdôraznenie správnosti napadnutého rozhodnutia ďalších dôvodov (tu možnosť majúca obvykle skôr povahu výnimky z pravidla, ktorej uplatnenie prichádza do úvahy podľa toho, aký argumentačný priestor súd prvej inštancie úplnosťou svojej argumentácie odvolaciemu súdu ponechá, resp. vytvorí) sú síce súčasťou úpravy slovenského civilného procesu už pred čias nadobudnutia účinnosti CSP (tu pre prípad záujmu porovnaj § 219 ods. 2 zákona č. 99/1963 Zb. Občiansky súdny poriadok v znení neskorších zmien a doplnení, platného a účinného do 30. júna 2016 vrátane), v rámci rekodifikácie však zákonodarca do textu zákona výslovne vniesol aj to, čo už v skoršom čase bolo možné (a tiež nutné) vyvodiť z logiky úpravy a jej účelu a čoho podstatu možno vyjadriť tak, že možnosť praktického prevzatia argumentácie súdu prvej inštancie odvolacím súdom nezbavuje odvolací súd povinnosti hoc aj len veľmi stručne a úmerne okolnostiam konkrétneho prípadu reagovať na argumentáciu z odvolania (prinajmenšom tak, že sa poukáže na tie odvolacie námietky, ktoré sú iba opakovaním už súdom prvej inštancie neprijatej argumentácie, ku ktorej však takýto súd zaujal adresné stanovisko, alebo aspoň objektívne zrozumiteľne vysvetlil, prečo bola bez právneho významu a v prípade iných námietok odvolací súd ozrejmi, prečo spôsob nazerania na problém neboli spôsobilé ovplyvniť. Tým samozrejme nie je (a ani nemôže byť) myslené, že odvolateľovi musí byť dané za pravdu, ale že musí dostať objektívne zrozumiteľnú odpoveď na svoj špecifický argument.

13. I vzhľadom na uvedené v predchádzajúcom bode, je si dôležité uvedomiť, že i keď v prípadoch stotožnenia sa odvolacieho súdu s odôvodnením ním preskúmaného rozhodnutia súdu prvej inštancie s obmedzením sa na konštatovanie správnosti dôvodov napadnutého rozhodnutia stačí, ak odvolací súd

v odôvodnení rozsudku iba poukáže na relevantné skutkové zistenia a stručne zhrnie právne posúdenie veci, keď späťnosť potvrdzovaného a potvrdzujúceho rozsudku vytvára ich organickú (kompletizujúcu) jednotu a rozhodnutie odvolacieho súdu v sebe tak zahŕňa po obsahovej stránke aj odôvodnenie rozsudku súdu prvej inštancie; ak sa odvolací súd rozhodne ísť touto cestou, vedome tým preberá zodpovednosť i za kvalitu argumentácie súdu prvej inštancie (t. j. či v prípadnom dovolacom konaní obstojí ako ním potvrdené rozhodnutie, tak i ním samým doplnené dôvody).

14. V danom prípade odvolací súd v rozsudku konštatoval, že súd prvej inštancie vzal do úvahy všetky skutočnosti, ktoré z vykonaných dôkazov alebo prednesov strán sporu vyplynuli, neopomenul rozhodujúce skutočnosti, ktoré boli vykonanými dôkazmi preukázané alebo vyšli počas konania najavo, výsledok hodnotenia dôkazov zodpovedá tomu, čo malo byť zistené spôsobom vyplývajúcim z § 191 CSP. Pri rozhodovaní súd prvej inštancie použil správny právny predpis, správne ho vyložil a na daný skutkový stav ho aj správne aplikoval. Odvolací súd sa preto stotožnil so skutkovými i právnymi závermi súdu prvej inštancie, ktoré viedli k rozhodnutiu súdu prvej inštancie o zamietnutí žaloby žalobcu, z tohto dôvodu si odvolací súd aj osvojil dôvody napadnutého rozhodnutia, v celom rozsahu na ne poukázal v zmysle § 387 ods. 2 CSP. Na zdôraznenie správnosti napadnutého rozhodnutia súdu prvej inštancie vo vzťahu k odvolacej argumentácii žalobcu týkajúcej sa vyriešenia nutnosti uzatvorenia zmluvy o povinnosti žalovanej platiť finančný príspevok na prevádzku poskytovanej služby v prospech žalobcu konštatoval, že zo znenia § 75 ods. 14 zákona č. 448/2008 Z. z. vyplýva poskytnutie uvedeného finančného príspevku na základe a najskôr odo dňa uzavretia písomnej zmluvy o jeho poskytovaní, preto bez jej uzavretia treba žalobu zamietnuť. V dovolaní žalobca tvrdil, že konštatovanie odvolacieho súdu o tom, že ide o spornú otázku vyplývajúcu zo spisu súdu prvej inštancie je v rozpore s obsahom odvolania, v ktorom poprel skutkové zistenia súdu prvej inštancie týkajúce sa rozpočtových možností obce. Dovolací súd zistil, že súd prvej inštancie vychádzal z § 8 ods. 6 zák. č. 448/2008 Z. z. zákona o sociálnych službách a z dôvodovej správy k jeho novelizácii zákonom č. 484/2021 Z. z. a dospel k záveru, že len v prípade, ak to obci dovoľujú rozpočtové a iné zákonom stanovené okolnosti, môže poskytnúť fyzickej osobe sociálnu službu alebo zabezpečiť poskytovanie sociálnej služby a súčasne uzatvoriť zmluvu o poskytnutí tohto finančného príspevku s neverejným poskytovateľom sociálnej služby. Uzavrel, že povinnosť poskytovať uvedený finančný príspevok sa zakladá zmluvou, k uzatvoreniu ktorej dôjde po splnení zákonných podmienok a až v prípade, ak to dovoľujú rozpočtové a iné zákonom stanovené okolnosti. Bez zmluvy nevznikol záväzkový vzťah medzi obcou a poskytovateľom sociálnej služby, neexistuje teda povinnosť obce plniť a podaná žaloba je nedôvodná. Súd prvej inštancie teda podľa tohto odôvodnenia dospel k záveru, že pre poskytnutie finančného príspevku na prevádzku poskytovanej sociálnej služby sa vyžaduje uzatvorenie zmluvy medzi obcou a neverejným poskytovateľom sociálnej služby, ale len vtedy, ak poskytnutie tohto príspevku dovoľovali rozpočtové a iné zákonom stanovené okolnosti. Súd prvej inštancie zamerajúc sa na to, že zmluva medzi žalobcom a žalovanou nebola uzavretá ale nezdôvodnil, či niektorá strana sporu namietala nenaplnenie uvedeného predpokladu, teda že rozpočtové a iné zákonom stanovené okolnosti v posudzovanom spore uzatvorenie zmluvy (ne)umožňovali, a ak takáto námietka bola vznesená, či a aké dokazovanie v tomto smere bolo vykonané a ako boli dôkazy vyhodnotené. Z odôvodnenia jeho rozsudku vyplýva len to, že súd prvej inštancie svoje zamietavé rozhodnutie nezaložil na konštatovaní, že v konaní bolo zistené, že rozpočet žalovanej neumožňoval žalobcovi príspevok platiť, ale na nepreukázaní splnenia zákonnej podmienky pre vznik povinnosti plniť - existencie písomnej zmluvy o poskytovaní finančného príspevku na prevádzku poskytovanej sociálnej služby neverejnemu poskytovateľovi sociálnej služby medzi stranami sporu v zmysle § 75 ods. 14 zákona o sociálnych službách - zo strany žalobcu, čo nie je možné považovať za relevantné stanovisko (skôr za vyhnutie sa odpovedi).

15. Odvolací súd zvoleným procesným postupom vedome prebral zodpovednosť za kvalitu argumentácie súdu prvej inštancie, ktorá ale neobsahovala adresné stanovisko k námietkam žalobcu z odvolania a ani odvolací súd nezrejmlil v napadnutom rozhodnutí, prečo relevantná argumentácia žalobcu z odvolania bola bez právneho významu a prečo spôsob nazerania na problém odvolateľom nebol spôsobilý ovplyvniť konečné rozhodnutie vo veci. Namiesto toho odvolací súd, navyše za stavu existencie odlišných rozhodnutí odvolacieho súdu v identickej veci, na čo bol odvolateľom upozornený, a z čoho mu potom vyplývala povinnosť sa s danou situáciou v napadnutom rozsudku argumentačne

vysporiadať, iba konštatoval, že právne závery všeobecných súdov obsiahnuté v ich rozhodnutiach nemajú v právnom poriadku Slovenskej republiky charakter precedensu, ktorý by ostatných sudcov rozhodujúcich v obdobných veciach zaväzoval rozhodnúť identicky.

16. Najvyšší súd v danej súvislosti tiež zdôrazňuje samotný „princíp predvídateľnosti rozhodovania a rozhodnutia“, čo znamená, že „účastníci právnych vzťahov môžu legitímne očakávať, že štátne orgány budú v skutkovo a právne porovnateľných prípadoch rozhodovať rovnako. Iba takýto postup rešpektuje princíp právnej istoty a jeho dôsledné dodržiavanie sa významne pozitívne prejavuje aj v rámci celkového nazerania spoločnosti na význam a úlohu práva. Na druhej strane je nutné uviesť, že predvídateľnosť práva nemožno vnímať absolútne. Obdobnú vec je možné rozhodnúť aj inak než v predošlých veciach. V takom prípade je však súd povinný svoje závery riadne, racionálne a ústavne konformne odôvodniť (čl. 2 ods. 3 Civilného sporového poriadku), a to takým spôsobom, aby predošlé rozhodnutia neboli ignorované, ale práve naopak, aby sa s nimi súd argumentačne vysporiadal.“ (III. ÚS 275/2018).

17. Uvedené preto vylučovalo akýkoľvek iný záver dovolacieho súdu než ten, že spomínaný postup odvolacieho súdu mal za následok zaťaženie konania (pred odvolacím súdom) tvrdenou tzv. zmätočnosťou vadou podľa § 420 písm. f) CSP. Absencia vysporiadania sa odvolacieho súdu v jeho rozsudku s takými odvolacími tvrdeniami, ktoré nejde (bez ďalšieho) označiť za nepodstatné, je totiž tak závažným nedostatkom rozhodnutia (a zásahu ním do procesných práv strany sporu), ktorého intenzita zakladá (až) porušenie práva na spravodlivý súdny proces.

18. Najvyššiemu súdu za opísaného stavu vecí preto neostávalo iné, než podľa § 449 ods. 1 v spojení s § 439 písm. a) a § 450 CSP rozhodnúť spôsobom uvedeným vo výroku tohto jeho uznesenia (t. j. zrušiť rozsudok odvolacieho súdu, ktorým došlo k potvrdeniu prvoinštančného rozsudku, ako aj v časti trov konania - a vrátením mu veci na ďalšie konanie, keďže v prípade dovolateľom opodstatnene vytykanou vadou podľa § 420 písm. f) CSP konanie zaťažil práve odvolací súd a náprava vzniknutého stavu zrušením len jeho rozhodnutia sa zatiaľ javila postačujúcou).

19. Ak dovolací súd zruší rozhodnutie a ak vráti vec odvolaciemu súdu alebo súdu prvej inštancie na ďalšie konanie, rozhodne tento súd o trovách pôvodného konania a o trovách dovolacieho konania (§ 453 ods. 3 CSP). Ak bolo rozhodnutie zrušené a ak bola vec vrátená na ďalšie konanie a nové rozhodnutie, súd prvej inštancie a odvolací súd sú viazaní právnym názorom dovolacieho súdu (§ 455 CSP).

20. Dovolací súd zrušil nielen rozsudok odvolacieho súdu, ale aj súvisiace uznesenie súdu prvej inštancie z 29. januára 2025 č. k. 81C/34/2023 - 181 o určení výšky náhrady trov konania, ktoré izolovane existujúce (bez právoplatného rozhodnutia vo veci samej a bez právoplatného rozhodnutia o náhrade trov konania) neexistujú. Dovolací súd je totiž podľa § 439 písm. a) CSP viazaný rozsahom dovolania okrem prípadov, ak od rozhodnutia o napadnutom výroku závisí výrok, ktorý dovolaním nebol dotknutý. Výrokom závislým od rozhodnutia o napadnutom výroku je taký výrok, ktorého obsah je viazaný na iný výrok s tým, že sám osebe neexistuje, pokiaľ by tento iný výrok odpadol alebo bol zmenený. O samotnej výške náhrady trov konania bude preto v posudzovanej veci znova rozhodnuté v ďalšom konaní, a to po právoplatnosti rozhodnutia, ktorým sa konanie končí (§ 262 ods. 2 CSP).

21. Nad rámec uvedeného dovolací súd dáva stranám sporu aj súdom nižších inštancií do pozornosti, že pristúpil k meritórnemu posúdeniu obdobného sporu v konaní vedenom pod sp. zn. 3Cdo/121/2024, v ktorom dňa 16. februára 2026 vydal rozhodnutie.

22. Toto rozhodnutie prijal senát najvyššieho súdu pomerom hlasov 3 : 0.

Poučenie:

Proti tomuto uzneseniu nie je prípustný opravný prostriedok.